

Водич за родители за заштита на приватноста и личните податоци на децата на Интернет

Овој водич е изготвен од страна на **Дирекцијата за заштита на личните податоци - ДЗЛП** во соработка со фондацијата за интернет и општество **Метаморфозис** . Истиот се јавува како потреба врз основа на анализите направени од страна на ДЗЛП во 2014 и истражувањето направено во рамките на проектот **Час по приватност** кој ДЗЛП го спроведува во средните училишта.

Водичот е многу едноставен , прецизен и нуди одговор на најчесто поставуваните прашања од страна на родителите во врска со Интернетот и неговата употреба од страна на неговото дете. Покрај ова водичот нуди и совети, конкретни решенија и помош за дадени ситуации во кои може да се најде корисникот на Интернетот.

Користењето на Интернетот, а особено на социјалните мрежи бараат оставање на многу наши лични податоци како на пример : **име и презиме, адреса на живеење, пол** па дури и во некои ситуации **матичен број** и се она што може да доведе до идентификација и верификација на идентитетот на едно лице .

Најчестите опасности кои ги демнат децата или тинејџерите на Интернет се : **кражба на идентитетот, говор на омраза, сајбер насилство и зависност од игри.**

1. Кражба на идентитетот е форма на крадење на податоци за лична идентификација на друга личност и често се користи како метод за извршување на криминални активности и вклучува неовластено користење на Вашите лични податоци;

2 Говор на омраза (сајбер омраза) подразбира било која употреба на технологија на електронски комуникации за ширење антисемитски, расистички, ксенофобични, дискриминаторски, екстремистички или терористички содржини.

3 Сајбер насилство сеслучува кога децата и тинејџерите користејќи Интернет преку своите технолошки уреди (компјутери, телефони, таблети и сл.) објавуваат навредливи информации во вид на текст , слики или други видови содржини со намера да повредат или да посрамотат друга личност.

4 Зависност од игри претставува прекумерна употреба на компјутерски или видео игри што влијае на секојдневниот живот на личноста .

Во врска со сите претходно наведени работи **водичот за родители** нуди практични **совети** од типот :

- Разговарајте со вашето дете за негативните страни од прекумерното играње игри и недостаток на социјализација и потсетете го дека постои живот и надвор од видео игрите и Интернетот;
- Ограничете го времето кое детето или тинејџерот го поминува пред компјутерот;
- Советувајте ги вашите деца **да не споделуваат и откриваат лични податоци** преку социјалните мрежи и e-mail пораки, како и да ве информираат доколку добијат електронска порака која содржи барања за откривање на било каков вид на личен податок ;
- Доолку се работи за говор на омраза и Вашето дете или тинејџер е **жртва на говор на омраза** пријавете го случајот во полиција или пак обратете се до Јавно обвинителство или до Одделението за компјутерски криминал на следнава e-mail адреса : cybercrime@moi.gov.mk (да се запише адресата на табла) ;
- Доколку се работи за сајбер насилство и Вашето дете или тинејџер е **жртва на сајбер насилство** - посветувајте ги Вашите деца да ја блокираат комуникацијата, да не отвараат и не одговараат на електронската пошта или пораки од некој кој знаат дека е сајбер насилник и да ви ги покажат пораките доколку се соочуваат со содреден проблем;

- Доколку личните податоци на вашето дете или тинејџер се злоупотребени на Интернет можете случајот да го пријавите во Дирекцијата за заштита на личните податоци односно на info@privacy.mk или на телефон 02/ 3230 – 635 (да се запишат адресата и телефонскиот број на табла) , а за потешки случаи на сајбер насилство кои вклучуваат закани за физичко насилство можете да се обратите во полиција ;
- Доколку сте во можност поставете го компјутерот во заедничка просторија каде ќе имате увид и ќе може да го надгледувате Вашето дете додека е на Интернет;
- Зборувајте со Вашите деца или тинејџери за опасностите на Интернетот и онлајн грабливците.

Водичот за родители во целост можете да го најдете на веб страницата на Дирекцијата за заштита на личните податоци на под-страната на проектот <http://dzlp.mk/mk/node/2631> (да се запише адресата на табла) и да се симне за читање или печатење.

Училиштен координатор на проектот “ Час по приватност ”
Драгица Јанкуловска